

Verbinding met het genootschap: Confirmatie en zelfstandig lidmaatschap

Het genootschap kent een viertal betekenisvolle heilshandelingen die ons zeer dierbaar zijn geworden. Zo kennen we naast het sluiten van het levensboek de handeling van de doop, de huwelijksbevestiging en de confirmatie. De relatie tussen de doop en het jeugdlidmaatschap en tussen de huwelijksbevestiging en het huwelijk heeft in de loop van de tijd veranderingen ondergaan. Niet altijd meer volgt een doop op een jeugdlidmaatschap, niet altijd meer volgt een huwelijksbevestiging op een huwelijk. Bij de confirmatie en het zelfstandig lidmaatschap is dit nu wel zo. De enige wijze om zelfstandig lidmaat te worden is via confirmatie. Confirmatie betekent bevestiging. In het Engels wordt het woord veelvuldiger gebruikt: confirmation. Het is een bevestiging van een afspraak. Maar net zoals een huwelijksbevestiging losstaat van het huwelijk zelf, kan dit dus ook met lidmaatschap en lidmaatschapsbevestiging.

Confirmatie en lidmaatschap betrekking hebbend op het Apostolisch Genootschap

Confirmatie is voor apostolischen het als lidmaat toetreden tot het Apostolisch Genootschap. Het woord is afgeleid van het Latijnse 'confirmatio', hetgeen 'bevestiging, bekrachtiging' betekent. Maar confirmatie is meer dan formeel ingeschreven worden als lid. De confirmant en de apostel leggen een belofte af. Beloven betekent 'toezeggen', 'zich verbinden'.

Een persoon is lid wanneer iemand deel uitmaakt van een bepaalde kring waar hij of zij zich bij heeft aangesloten, of bijvoorbeeld door geboorte toe behoort.

Historie van de confirmatie in zijn huidige vorm

Voor een heldere beschrijving van de historische ontwikkeling van confirmatie verwijzen we naar de Notitie Confirmatie 2009, te vinden op het intranet. In deze paragraaf wordt volstaan met een zeer verkorte opsomming van verschillende ontwikkelingsfasen, volledig gebaseerd op deze notitie.

Tot 1946

Confirmatie staat al beschreven in de apostolische liturgieboeken afkomstig uit Engeland en Duitsland in de 19e eeuw. Het is het ritueel waarmee volwassenen werden opgenomen in het Apostolische werk. Confirmatie is een plechtige verklaring van jonge apostolischen dat zij het door hun ouders gesloten verbond van de doop en de verzegeling uit vrije wil en eigen overtuiging erkennen, vernieuwen en bevestigen. Apostel J.H. van Oosbree wil voorkomen dat jonge mensen zich niet verbonden achten door het verbond dat hun ouders voor hen hebben gesloten. Hij voert een moment vanaf het 16^e jaar van zelfstandige keuze in. Deze keuze wordt ervaren als een onverbreekbaar verbond met de apostel die zijn persoonlijke hulp toezegt. Het geeft geborgenheid en een zelfstandige plaats in de gemeenschap. Het verbond verzekert een plaats in het Koninkrijk Gods, het eeuwige rijk.

Vanaf 1946

Voor apostel L. Slok is de confirmatie een verbond van Godswege. God wil als macht der liefde tot gestalte komen in de mens. De ouders hebben daartoe de doop- en eigeningsbelofte afgelegd. De confirmant neemt die belofte voor eigen rekening in een verbond met God en is daarmee opgenomen in de ontwikkeling van het 'heilsproces van menswording Gods'. Het verbond met God wordt een persoonlijk verbond met de apostel. Alle andere keuzes komen voort uit de belofte aan de apostel van trouw-voor-het-leven.

Jaren '90

De betekenis van confirmatie komt in een ander licht te staan met de ontwikkeling van denkbeelden over God en mens, de plaats van de apostel en van het apostolische Werk in de samenleving, naast processen van democratisering, individualisering en secularisering. Apostel J.L. Slok benadrukt de onderlinge gelijkwaardigheid als mens, ook in de relatie tussen de apostel en confirmanten.

In 1994 is de eigening vervallen en daarmee het (machts)middel om in geestelijk opzicht (eigendoms)rechten te kunnen uitoefenen of bepaald gedrag als voorwaarde te stellen.

Het verbond met de apostel wordt voortaan gesloten op basis van wederzijdse liefde, erkenning en vertrouwen. Van groter belang wordt het besef onlosmakelijk deel te zijn van het alomvattende geheel van de schepping, een sterker bewustzijn van religieus gevoel en het eigen scheppende vermogen, gevoed door waardebefef en daaruit voortvloeiend normbefef.

De apostel verbindt zich aan de belofte de confirmanten te blijven voorgaan en inspireren, vriend en gesprekspartner te zijn. Een belofte die zich ook uitstrekt naar jongeren die zich niet confirmeren.

Confirmatie en lidmaatschap nu

In het Werkboek eredienst en liturgie staat de huidige vorm van confirmatie als volgt beschreven:

‘De confirmatie is een heilshandeling waarin de confirmant bevestigt en uitdrukkelijk verklaart zich bewust te zijn van het dragen van verantwoordelijkheid om in liefde te werken aan een menswaardige wereld. Hij of zij aanvaardt deze als een innerlijke opdracht en belooft een overeenkomstige levenshouding na te streven. De confirmant doet dit in groeiend besef van verbondenheid met het alomvattende geheel van schepping en samenleving, geïnspireerd door de apostolische cultuur. Tevens legt de confirmant vast te willen bijdragen aan de ontwikkeling van deze cultuur (...) De apostel en de confirmant gaan een verbond aan, waarin ze hun wederzijdse verbondenheid en erkenning voor elkaars betekenis en plaats in ons Werk tot uitdrukking brengen. Verbond en verbondenheid hebben betrekking op de gedeelde belofte om doelstelling en ideaal van het Apostolisch Genootschap na te streven.’¹

Deze omschrijving komt overeen met hetgeen in de Notitie Confirmatie uit 2009 staat.

In het themablad van de expeditie staat: ‘Confirmatie houdt een belofte aan jezelf in. Dat gebeurt ten overstaan van de apostel. Hij vertegenwoordigt bij confirmatie ons apostolisch ideaal. De gemeenschap vertegenwoordigt de veel grotere groep van diegenen die dat ideaal nastreven en elkaar daarin nabij willen zijn. Confirmatie is een persoonlijk moment, een kostbaar en gewijd moment waarop je kenbaar maakt: “ik wil mijn leven wijden aan...” Je belooft aan jezelf, te willen leven naar het apostolische ideaal.’

Vorm

In de aanloop naar een apostelbezoek worden jonge mensen rond hun 18^e-19^e uitgenodigd voor een gesprek met de apostel. Meestal vindt dit plaats in Berg en Dal te Baarn. Dit is een wederzijdse kennismaking. De mogelijkheid een confirmatiebelofte te doen komt slechts zijdelings ter sprake. Meestal gaat het gesprek over de grondslag van ons geloof en over de persoonlijke ervaringen van de jongere met het apostolisch-zijn.

Confirmatie vindt plaats tijdens een eredienst met de apostel. Op een zeker moment vraagt hij degenen naar voren te komen die een confirmatiebelofte willen doen. Ze krijgen ieder persoonlijk de gelegenheid zich uit te spreken. Daarna volgt de confirmatie, waarbij de gemeenschap gaat staan.

De apostel spreekt een paar woorden die gebaseerd zijn op het eerdere gesprek en verbindt de woorden die zojuist zijn gesproken. Hij stelt de vraag: ‘Zou je met alles wat in je is, willen komen meehelpen om dit betekenisvolle werk de samenleving in te brengen?’ (of een variatie daarop).

Na een ‘Ja’ zegt de apostel: ‘Dan wordt met deze handdruk hiermee uw confirmatie bevestigd, Amen.’

De gemeenschap wordt gelukkiggewenst. De grondslag van ons geloof wordt ondertekend. Er wordt op verzoek van de confirmant(en) een passend lied gezongen, waarna de(districts)voorganger, gezinsleden, partner, opa en oma naar voren komen om zich bij de betreffende aan te bieden. (We feliciteren onszelf).

Waarom een wijziging in beleid?

Het is nuttig en nodig om periodiek de inhoud en vorm van de verbinding met het Apostolisch Genootschap te toetsen. Past vorm en inhoud nog in deze tijd? Maar ook: komt de praktijk overeen met datgene wat op papier staat?

In mei 2016 is op basis van een aantal signalen van jonge mensen een studie gedaan naar wat we momenteel ‘confirmatie’ noemen. Deze studie heeft geleid tot een advies aan de kring van districts-voorgangers (KvD) en bestuur zich opnieuw te bezinnen op vorm en inhoud van verbinding met het Apostolisch Genootschap. De noodzaak hiervoor werd ook bevestigd in de gevoerde dialooggesprekken. De uitkomsten waren op hoofdlijnen: De mogelijkheid tot confirmatie wordt gewaardeerd en op waarde geschat. Toch zijn er ook jonge mensen die een grote druk ervaren op het uitspreken of niet uitspreken van de confirmatiebelofte bij het bezoek van de apostel aan de gemeenschap. Uitstellen of het niet doen wordt als een negatieve keuze beleefd. De koppeling van een zelfstandig lidmaatschap aan de confirmatie-belofte is voor hen niet logisch en werpt een drempel op. De belofte is een keuze vanuit het hart, hoe te leven, terwijl het inschrijven als lidmaat feitelijk een administratieve handeling is. Lang niet altijd voelen jonge mensen zich klaar om een belofte uit te spreken. Ze hechten er grote waarde aan, ook in duurzaamheid en willen daar integer mee omgaan zonder het lidmaatschap af te wijzen (*ik ben toch al lid?*).

---

¹ Werkboek eredienst en liturgie, hoofdstuk 2, p. 93

De huidige vormgeving van de heilshandeling van confirmatie is voor een aantal jonge mensen beladen en niet passend. Er wordt benoemd dat het aanbrengen van de mogelijkheid tot een persoonlijk accent aantrekkelijk is. Dat betreft dan de inhoud en verwoording van de belofte en ook de vormgeving van het ritueel. Het ondertekenen van het bewijs van confirmatie wordt door hen gevoeld als te formeel en door sommigen als het tekenen van een contract.

In de meerjarenvisie hebben we onder koerselement 1 gesteld dat: *we in samenspraak met jongeren gaan werken aan een meer eigentijdse vormgeving van de confirmatie*².

Wens ten aanzien van lidmaatschap

Eenieder die in liefde wil werken aan een menswaardige wereld, gevat in de grondslag van ons geloof, en deel wil uitmaken van een gemeenschap, is welkom om zelfstandig lidmaat te zijn van het Apostolisch genootschap. Elke apostel heeft een bijzondere opdracht: Een gerichtheid op liefdevolle vriendschap, gepaste nabijheid in bijzondere levensomstandigheden en bij kruispunten in het leven, en inspirator bij levensvragen. Daarnaast de verantwoordelijkheid van het borgen van de kwaliteit van de zielsverzorging. Deze opdracht en verantwoordelijkheid mag niet verdwijnen.

De apostel vindt het vanuit zijn bijzondere verantwoordelijkheid belangrijk om te weten met wie we van doen hebben en wil dus ook eenieder ontmoeten die een lidmaatschap overweegt.

Een zorgvuldig proces

Na de gesprekken met de jonge mensen in een eerder stadium, gesprekken in de KvD, toetsing bij jonge mensen tijdens de Jongcon 2019 en bij het bestuur, ontstaat er een richting. Er is nog niet op elke vraag een antwoord, maar we menen een verrijking van de huidige situatie te pakken te hebben. Zowel in proces, vormgeving als inhoud.

Wat verandert er?

- Jonge mensen en volwassenen die kennismaken met het genootschap, kunnen vanaf hun 18e een ontmoeting hebben met de apostel in Berg en Dal. Deze kennismaking is voortaan niet per se gekoppeld aan een naderend apostelbezoek. Naast de wederzijdse kennismaking zal de grondslag van ons geloof het onderwerp van gesprek zijn.
- Het zelfstandig lidmaatschap wordt ontkoppeld van de confirmatiebelofte. Dat betekent voor jongeren vanaf 18 jaar dat zij na een ontmoeting met de apostel, hun jeugdlidmaatschap op eigen verzoek kunnen omzetten in een zelfstandig lidmaatschap door dit aan hun (districts)voorganger kenbaar te maken.
- Het persoonlijk besluit tot zelfstandig lidmaatschap wordt ofwel door een lidmaatbevestiging (confirmatie) tijdens de zondag dat de apostel in de gemeenschap is, bekrachtigd, ofwel, waar er geen confirmatie zal plaatsvinden, door de apostel in die eredienst benoemd of op een gemarkeerd moment door de voorganger met de gemeenschap gedeeld en administratief verwerkt. Het is uiteraard meer dan een mededeling!
- Wanneer de apostel een gemeenschap bezoekt, zal hij allen die tussentijds zelfstandig lidmaat zijn geworden, persoonlijk opzoeken en de hand drukken.
- Als zelfstandig lidmaat kun je deze stap dus bekrachtigen in de heilshandeling van confirmatie: vanuit het verbond dat je voelt met het leven, in de gemeenschap beloven dat je in liefde wilt werken aan een menswaardige wereld. Bij de heilshandeling spreek je die belofte te midden van de gemeenteleden uit ten overstaan van de apostel. De grondslag van ons geloof vormt voor ieder lidmaat de basis. Deze draagt en schraagt de keuzes die je maakt in het leven.
- Bij beide vormen symboliseert de handdruk de nabijheid van de apostel (en allen die aan zijn plaats werken), op wie in alle levensomstandigheden een beroep mag worden gedaan.
- Als aan de confirmatie geen omzetting in zelfstandig lidmaatschap vooraf is gegaan, is in de heilshandeling tevens het lidmaatschap vervat.
- Eventuele ondertekening van confirmatiebewijs en felicitaties gebeuren voortaan buiten de eredienst.

- Het zelfstandig lidmaatschap is voldoende basis om te bezien of iemand mee zou kunnen helpen als geestelijk verzorger of jeugdverzorger. Bij de keuze daarvoor zal uiteraard de gezindheid en mate van verbondenheid het criterium zijn.
- Het jeugdlidmaatschap volgt op een belofte die de ouders hebben gedaan en eindigt op een afgesproken leeftijd van 25 jaar.
- Als er op de leeftijd van 25 jaar nog geen omzetting van het jeugdlidmaatschap heeft plaatsgevonden, zoekt de voorganger contact met de betreffende. Kern van dit contact is te vernemen hoe men zich wil verhouden tot het genootschap en de gemeenschap. Het jeugdlid kan alsnog besluiten zelfstandig lidmaat te worden dan wel sympathisant.
- Als het niet lukt om contact met de betreffende te krijgen en/of er ook dan geen helderheid is over de manier waarop iemand zich wil verhouden tot het genootschap, wordt het jeugdlid-maatschap beëindigd.

Proces

- Er wordt een communicatieplan ontwikkeld met als doel dat eenieder kennis kan nemen van deze nieuwe richting en er ook gevoel bij krijgt.
- Er wordt een vouwblad lidmaatschap en bevestiging geschreven dat gebruikt kan worden om hierover met gemeenschappen in gesprek te gaan. Doel: opnieuw laden van de begrippen lidmaatschap en bevestiging (confirmatie).
- Er wordt een manier uitgedacht waarop de apostel iemand die besluit zich in te schrijven als zelfstandig lidmaat, kan verwelkomen.
- Er wordt een formele vorm gezocht kenbaar te kunnen maken dat een jongere geen lidmaat meer is; een vorm waarin de dank wordt uitgesproken voor zijn/haar bijdrage en het vertrouwen wordt geuit op het in liefde blijven werken aan een menswaardige wereld.
- Er wordt een Expeditie 2.0 ontwikkeld geschikt voor instromers.
- We onderzoeken nog de mogelijkheid voor confirmanten om hun persoonlijke belofte onder woorden te brengen in het document wat ze ondertekenen. Dus aanvullend op de grondslag.

Aandacht voor

- Momenteel worden geen nadere voorwaarden gesteld aan het lidmaatschap. Welke effecten heeft dat op de ontwikkeling van de gemeenschappen?
- Deze notitie is slechts ten dele een antwoord op de vraag naar mogelijkheden om te verbinden met het genootschap. Met het ontwikkelen van de andere twee koerselementen zullen nieuwe vragen rijzen en dus actuele antwoorden ontstaan. Voor nu ligt hier de focus op het voornemen verwoord in de meerjarenvisie om in samenspraak met jongeren te gaan werken aan een meer eigentijdse vormgeving van de confirmatie.